

Передплата

на «РУСЛАНА» виносить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
Поодинокі число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о год. 6-ій пополудні.

Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Реклямації неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Москвофільські крутіства і баламутства.

(Дальше).

IV.

Відказавши Котляревському і єго Енеїді епохального значіння у відродинах українсько-рускої літератури і народности, О. А. Мончаловский видає такий сам осуд про першого свѣточа нашого письменства в Галичині Маркіяна Шашкевича. Мончаловский суперечить тому, щоби М. Шашкевича можна уважати «родоначальникомъ украинофильства», (як вже попередно ми виказали, називає він так українсько-руську народну ідею, національний і культурний розвиток укр. рус. народности). По єго думці М. Шашкевич «совсѣмъ не ясно поставилъ вопросъ малорусскаго языка въ Галичинѣ», а «Котляревский єго въ Россіи вовсе не ставилъ», а дальше каже, що «сочинители и издатели «Русалки Дністровой», составляя ее на галицко-рускомъ нарѣчїи, рѣшительно не имѣли намѣренія выразить этимъ самостоятельность малорусскаго языка и народа» і що заведене фонетичної правописи в Русалці Дністровій «произошло по причинѣ незнанія (!) правильного правописанія». На останку впевняє Мончаловский, що «М. Шашкевичъ послѣ вихода «Русалки» сожалѣлъ о своемъ увлеченїи и въ появившихся позже своихъ сочиненїяхъ всегда употреблялъ этимологическое правописаніе».

Все те, що тут наторочив О. А. Мончаловский, є проста брехня живій правді в очи. Досить переглянути «Русалку Дністрову» і прочитати «Передслівє», щоби впевнитися, з якою ясною свѣдомостию брав ся М. Шашкевич із своїми товаришами до діла. Одно було у него, як висловлює ся Я. Головацкий, завсїгди на думці: свій рід, своя мова, своя література, своя народність! До того діла забрав ся Шашкевич з належним приготовленєм.

Він пізнав в своїх дослідах — великий свѣт, Славянщину з поважною, величною стариною, з відмолоднілими, відживаючими нарістками. Шашкевич вивчив не лише славянські мови, але й перестудіював важніші наукові виданя, як Дубровского Institutiones, діла Ліндого, Раковецкого, Вука Караджича і ин. а крім того все, що появило ся тоді на літературній ниві України. В «Передслівю» Русалки наводить він Енеїду Котляревского (а Мончаловский впевняє, що у нас єї до 50-их років ніхто не знав!) пісні народні видані Цертелевом, Максимовичем і Запорожску Старину Срезневского, Повісті Квітки, Приказки Гребінки і т. и. Шашкевич робив після свѣдощтва Головацкого над етимологічним словарем церковно-славянського языка, бажаючи тим положити підвалину до всіх языкових робіт. Був се отже чоловік що з повною свѣдомостию брав ся до витвореня самостійної українсько-рускої літератури поруч иньших славянських, єму добре знаних, був се на свій час учений чоловік, що на скрізь перестудіював нашу мову, нашу старовину, історію і т. и., а Мончаловский робить з него неучка, котрий не вмів «правительнаго правописанія».

З рукописий М. Шашкевича, які по нїм лишили ся і опісля були напечатані, як н. пр. «О Запорожцях і їх Сьчи» і ин. бачимо, що Шашкевич не тільки не залишив фонетичної правописи, яку вперше завів у Русалці, але старав ся єї дальше видосконалити. Є се просте крутіство Мончаловского, що ніби то Шашкевич в пізнійших виданях уживав етимологічної правописи. Зробив се доперва Головацкий, напечатавши дещо з Шашкевичевих творів у «Вѣнку» етимологічною правописею, а також Гал. рус. Матиця, видавши в 1850 р. єго «Читанку для малыхъ дѣтей» тоуж правописею.

Так само є се лише крутіство і ба-

ламутство, наколи Мончаловский каже, що по проголошеню Романчуком «програми» в 1890 р. в соїмі, Шевченко яко православний мусів уступити, а єго місце яко авторитет заняв Шашкевич. Тимчасом Русини-народовці здавна віддавали почесць великим заслугам Маркіяна і свѣткуювали єго память. Так між иньшим в 1872 р. товариство «Просвѣта» устроїло в львівській «Рускій Бесїді» деклямацорский вечер, а др. Ом. Огоновский виголосив тоді річ про жите і літературну діяльність Маркіяна (див. Правда, 1872), проф. Ів. Верхратский подібну річ в 30-ті руковини смерти Маркіяна (Правда, 1873), «Просвѣта» видала книжочку про Шашкевича далеко ще перед «програмою» Романчука. Буковинські народовці свѣткуювали теж єго память.

Отсих кілька фактів вистарчить, щоби виказати, як Мончаловский всі свої вводи про Шашкевича опер на крутістві і баламутстві.

(Далі буде).

Відозва в справі запису дітей до руских шк'л у Львові.

Родимці!

В днях 29, 30. і 31. серпня почнуть ся записи до шк'л народних львівських.

Є се справа не лиш для Львова, але і для всего краю незвичайно важна і вагу єю повинні всі львівські Русини добре порозуміти і сповнити совістно свій обовязок. Мало маємо шк'л руских, тож користаймо, як слід, хоч з тих, які маємо!

У Львові маємо чотири рускі школи народні: дві мужескі і дві женські.

Одна мужеска школа чотири-клясова: руска школа вправ, уміщена в «Народнім Домі»; друга школа чотири-клясова: міска імени Маркіяна Шашкевича при улиці Скарбківській ч. 26. Они — знані вже П. Т. Родимцям — розвивають ся дуже успішно і вдоволяють найбільшим вимогам П. Т. Родичів.

ЕЛІЗА ОРЖЕШКОВА.

Недосьпівана пісня.

(Дальше.)

Се не зашкодить ані батькови, ані Франї, ані Стасєви, ані нікому в свѣті; чоґож журити ся? та що се її може обходити?

Але пів годвини опісля стало їй дуже жалко. Вона не знала сама, що робить та покидаючи всьо, оперла ся ліктями об стару комодку, а руками притисла віка, аби не плакати.

Годину до обїду сидїла в бозовій альтанці та шила швидко, пильно, з головою похнюпленою у землю. Коло неї стояв кошик із чудовими овочами. В алеї зашелестїло зівале листя під стопами. Кляра іще нище похиюпила голову, та стала іще скорше шити. Чула великий жар в лицї, а її віка звисали. Не бачила цілком роботи ізза колючої мраки, яка заступила їй вочі. Добре знакомий їй голос відозвав ся за штахетами:

— Добридень вам.

Піднесла голову, але її зір не стрїнув ся вже зі зором Шиємського, бо той спинив ся вже на овочах, які лежали коло її сукні в рожеві

та сірі паски. З капелюхом троха піднесеним до гори Шиємский задубів. Зразу його морщина поглубила ся дуже, та уста прибрали вираз гнїву. Але се трївало лише кілька хвилин, відтак його лице випоходило ся цілком, ба навіть розяснило ся. Таким не бачила його Кляра іще ніколи. Вона тепер сполотніла; її пальці, що тримали нитку мокру троха від сльози, яка на неї упала, тремлили троха. Шиємский простягнув руку над штахетами та сказав з усмішкою:

— Прощу міні наперед подати руку на привіт...

Подала. Рапава, троха червона та тремтюча її рука спочивала хвилину в устиску білої пухкої долоні.

— Тепер скажіть міні, що се значить, що сей кошик примандрував сюда за вами?

Підвела голову та відповіла відважно:

— Я принесла його, бо гадала, що може вас побачу. Будьте так добрі поставити сей кошик із того боку штахет, а пришліть кого, аби його забрав.

І обома руками подала йому з трудом тяжкий предмет, про який була бесїда.

Шиємський зробив зі зимною кровію поволи всьо так як казала: взяв від неї кошик, поставив його на траві з того боку штахет, від-

так опер ся на штахети, та дивлячи ся їй у вочі, наповнені якимсь особливим блиском, став говорити:

— Добре. А тепер, коли вже по екзекуції, хотїв би я знати причину сього засуду.

Бачила, що не обидив ся. Як раз у жартовливому його голосі звучана більша приязнь, як інові. Пому віповіла доволі свобідно:

— Справді не знаю, як вам пояснити. Але се неможливе... Ми ніколи, ані мій батько, ані я... Та-ж можна бути небогатим, а однак...

— Вдоволяти ся тим, що є — доказав.

Стояв доволі довго задуманий, але не нахмарений; як раз його морщина була багато менше глибока, чим звичайно, майже щезла. По хвилині почав говорити:

— А чому-ж ви приймаєте ріжні річи від панї... панї вдовиці по ветеринарі?

— Але-ж се зовсім иньша річ! — крикнула Кляра завзято. — Панї Дуткевичева любить нас і ми її любимо! А від тих, яких ми любимо і які нас люблять, можна все привяти...

Надумувала ся хвилину та докінчила поважно:

— Навіть треба, бо неприняти, значило би уважати їх за чужих...

Шиємський вдивляв ся в неї, як в образ. Відтак поспитав повагом:

Для дівчат маємо чотири-класову *женську руску школу вправ при улиці Стрілецькій ч. 6.* а записи до неї відбуваються в учительській семінарії женьській при улиці Скарбківській ч. 39. — Школа ся також вже звісна загалови рускої П. Т. Публики, розвиває ся надзвичайно хорошо. Родичі, що посилали свої дівчата до неї, не мають слів похвали і для науки і для веденя дівчат та для ширих відносин між учительками та дітьми. *Руске Тов. педагогічне отворило з днем 1. вересня 1898 класу V. рускої дівочої школи виділової.* В сім році шкільнім будуть вже утворені дві класи то є класи V. і VI. За рік буде отворена і класи VII. Школу ту госпітував інспектор краєвий і на тій підставі одержала она субвенцію від Високого Союму. То є найліпшим свідощтвом, що школа та розвиваєсь правильно. Так отже рускі дівчата будуть могли кінчити в своїй шкільній школі всі сім клас і з них без перепон переходити просто до семінарії учительської.

Всі ці школи рускі ведуть ся к повному вдоволеню всіх П. Т. Родимців. Не надто велике число дітей дає можливість тим лучше вести в них науку; брак жидівської дитвори має за собою також деякі користи, а кінці товариство «Шкільна поміч» запомагає біднійших дітей сих шкіл як найщедріше.

Відзиваємось отже до Всіх П. Т. Родимців так місцевих як замісцевих і припоручаємо горячо Всім, щоб не тільки самі записували свої діти до руских шкіл, але і других до сего заохочували. Нехай ніхто не здержує ся тим, що его дитина не володіє добре руским язиком; рускі школи приготовані на се і ведуть науку від початку так, що діти в короткім часі набувають достаточного знаня руского язика.

Тож записуйте П. Т. Родимці свої діти лише до сих чотирох руских шкіл, де учителі і учительки займають ся щиро нашою молодіжю, наука веде ся взірцево, а діти виховують ся на будучих свідомих своєї національності горужан краю і держави.

З Виділу Руского Товариства педагогічного у Львові.

З політичного поля.

В минулу неділю обходив «Союз християнських жінок» у Відні треті роковини свого заснованя. «Союз», до котрого належить до 80.000 жінок, має характер антисемітський о стілько, що всі жінки яко газдині зобовязують ся не купувати у жидів. На роковинах промовляв Люеґер яко посадики міста і заступник его Штрабах. При сій нагоді довели ся соціальним демократам з уст обох бесідників такі епітети, як: смаркачі, ледарі, жидівсько-ліберальна голота, злодійська голота, дрян і т. д. У відповідь на се виправили в четвер соціальні демократи велику уличну демонстрацію на Кертнер-

рінґу. До 10.000 робітників взяло участь в поході. Зразу заховались демонстранти досить спокійно, аж відтак обізвались грімкі оклики: пфуй Люеґер! проч з рабівником виборчого права. Поліція вмшала ся і почала вязнити. За уязненнями уймив ся редактор Arbeiter Ztg., жидок Адлер. Однакож і его уязнено яко такого, що спиняв поліцію в виконуваню єї чинности. Крім Адлера дістались в руки поліції за подібне переступство і два другі провідники соціальних демократів Райман і Бретшнайдер. Не помогла інтервенція соціалістичного посла, жидка Феркавфа. Єму відповіджено, що всіх трех уязнених провідників віддано карному суду. Вечером демонстрували громадки робітників на Маріяґільф перед домом Греґоріа. Сего самого дня пополудни (6. липня) промовляв Люеґер на торжестві заснованя захоронки для малих дітей в Галіцінберґу. Але перед тим мусіла поліція розігнати товпи робітників, що зібрались там для демонстрації. Люеґер прибув на місце під ескортою поліції, а вечером відїхав манівцями на Дорібах. — З всего видко, що інтернаціонал віденський служить нині жидам до тероризованя антисемітів. Люеґер сїяв колись бурю в парламенті. Він перший своїми річами обнизив достоїнство державної ради. Тепер довелось єму збирати плоди своєї політичної дикої тактики.

Колишній міністер справедливости в кабінеті гр. Кільмансеґа, а теперішній президент віденського краєвого суду, др. Краль фон Краденберґ, помістив в N. fr. Press-і статю о програмі лівіці. Краль обговорює головню справу чехско-німецьку і для зрішеня єї хоче вже урядників ділити після народности на два окремі етати (!). Цілости програми др. Краль не тикає, бо не умів би виправдати тої суперечности, що Німці для своєї меншости в Чехії узурпують всі права, а над другими меншостями національними переходять до дневного порядку.

Архиепископ з Бріксену в Тиролю видав пастирський лист проти руху los von Rom. В листі піднесено факт, що на купальнім обході, устроєнім в Бріксені, один з Шенереріянцив назвав Христа Галілейцем, а цілу історію «искуплення» — простим мітом.

З Риму доносять, що здоровле Папи знамените. Св. Отець проходить ся по своїх городах а притім занимаєсь дуже живо собором полуднево-американських епископів, котрий радить над дисципліною американської церкви. Нунцій в Гаґи, Тарнасеї, що опустив Нідерлянди на час гаґської конференції, не верне вже на своє давнє становище задля деяких непорозумін з правительством нідерляндским.

Гр. Штірк, вічний претендент до міністерияльного портфелю і провідник німецької шляхти умістив в своїй Montagspresse статю, в котрій каже, що жадне сторонництво з посеред лівіці не поважить ся увійти в які-небудь переговори з гр. Туном. Після его погляду потребує лише лівіця витривати на своїм обструк-

ційнім становищу, а правиця — скоренько розпаде ся(?).

Ostd. Rundschau Вольфа називає в найновішій числі ліберальних поступовців народами з чорно-жовтими перепасками довкола животів і радить з ними так поступати, щоб ті перепаски перемінились на червоно-чорно-золоті.

Після Reichswehr перейшло доси 3.252 австрійських католиків на протестантську віру.

Буковинські румунські послы зібрали ся опять 3. липня в Чернівцях, щоби нарадитись над дальшою акцією проти президента краю, Бургініона. При сій нагоді відобрано пос. Лупулови провід езекутивного комітету, а поручено дальше ведене діл трійци, зложеній з Гормузаккого, архимандрита Калінеску і Фльондора.

Гаґска конференція прийняла вже ухвали першої комісії о факультативних роз'ємних судах, а відтак і ухвалені реформи що до женевської конвенції. Оноді (6. липня) дала королева Вільгельміна пир в честь делеґатів, на котрім тоастовано в честь монархів европейских.

НОВИНИ.

— У п'ятій класі рускої дівочої школи виділової у Львові, яку отворило від осени м. р. Руске Товариство педагогічне, відбув ся в четвер 6. с. м. іспит чи радше святоче закінчене року, бо продукції складали ся лише з деклямацій (русских, польської і німецької) і співу. Всіх учениць класифіковано 30, з них 8 дістало дуже добре свідощтво, 8 добре, 6 достаточне, 3 мають зложити доповняючий іспит, а 5 було недостаточних. Директором школи був Едвард Харкевич, а учили дівчат: о. Д. Лопатинський, Ольга Барвівська, Марія Лісецька, Йосифа Паньковска, Олена Кулачковска, Марія Арданівна, Теофілія Огоновска, Іларій Огоновський, Осип Роздольський і Василь Білецький. В марці с. р. візитував школу краєвий інспектор Дністрянський і висказав ся з великими похвалами за стан науки в школі; сказав, що ся школа стоїть на висоті публичних виділових шкіл. Кінцевий іспит висказав незвичайну певність себе в учениць, що деклямували. Цілий «магазин» жіночих робіт, розложених на столах (сорочки, ручки, фартушки, настильники, подушки і т. п., все в народних взорах), свідчив, що і в тім напрямі попрацьовано в школі дуже совістно. Результат цілорічної науки змілі оцінити й учениці, в імени котрих Ол. Витвакка дякувала учителькам учителям за науку. Не треба мабуть і казати, що заходи нашого Товариства педагогічного повинні оцінити ще ліпше Русини, особливо львівські, з котрих не один на перекір всякій льогіці, без потреби і причини, посидас свої доньки до нерукесних шкіл. Маємо надію, що тепер, коли вже від осени буде і шеста класа виділової школи, таких обявів у нашім житю буде щораз менше. В школі була половина учениць з провінції; очевидно і на будуче буде подібно, що Русини з провінції підирати-муть свою школу у Львові. Школа мала материяльні запомаги з соїму і від руских товариств, морально високо поставили єї учительки й учителі, що нею займали ся, дальший розвій єї залежить від Русинів львівських і з провінції.

— З Золочева пишуть нам: Від дня 3-го до 5-го липня включно відбув ся у нас іспит зрі-

— А від чужих не приймаєть ся зовсім ніщо?

Гнянула йому у вочі та відрубала сьміло:

— Ні!

— А я є для вас чужий, що?

Золоті її зніці залискотіли. В кутиках уст затремтів жаль, однак вона його зараз придала.

— Так, — прошептала.

Стояв іще хвилину опертий об штахети, дивив ся однак не на неї, лише в далеку даліч. Відтак випрямував ся, відступив ся на крок від штахет, підніс капелюх та сказав:

— Буду мати приємність прийти до вашого батька в гостину!

Коли йшов поволи тинистою алеєю, думав:

— Voilà, où la fierté va se nicher! «Від тих, яких любимо і які нас люблять, мусимо всьо прийняти, бо коли не приймили би ми, показали би тим, що уважаємо їх за чужих... Дуже ніжне почуванє, дуже ніжне! А яка сьвята віра в любов! Любимо, люблять! Voilà où la foi se niche! Foi de bueherou! Але яке се щастє говорити: «Любимо, люблять...» і не сьміяти ся! Коли-б я міг хоч раз іще в житю сказати: «люблю, любить» і не розсьміяти ся цідував би я, моя диліко, твої стіпки... в діравах черевиках!

Велике се було щастє, що іще в присутности Шиємського не плеснула в долоні та не підскочила з радости. Та зробила се, коли влетіла до хати зачервеніла, вродована, задихана.

Так він не обидив ся, але як раз обіцяв прийти до її батька нині іще... нині іще! О, добряга добряга! Порозуміла причину сеї несподіваної обітницї. Коли познакомять ся з її ріднею, зачне бувати в їхній хаті, перестане бути чужим для неї, буде мочи уважати його знакомим, може приятелем. Її серце було повне дяки. Та враз нагадувала собі кожде його нинішнє слово, кождий його рух. Дуже сьмішно її се, як він мовчально та поважно уволів її бажанє, коли взяв від неї кошик із овочами та поклав його на траві потому боці штахет.

Було се дуже забавне; так порушав ся та виглядав якби сповняв якусь дуже святочну річ, а рівночасно усьмішка майже невидна блукала ся на його тонких та троха шутливих устах. Гарні має уста, а також очі та чоло... Сама не знає, що є у його найкраще. Хиба профіль зарисований ніжю із пукатими бровами, розділеними морщиною, в якій є тільки суму, тільки розуму... Ні, ані профіль, ані уста, ані вочі не є в йому найкращі, лише душа, гарна душа, величава, а така чогось сумна! Найгарнійше зі всего є в ньому душа, так, рішучо! І зо-

лоте серце, яке не проґавило ся на неї, коли не хотіла прийняти дару, але як раз забажало іще більше зблизити ся до неї...

Коли думала про се, обшивала покvapно край станика білою як сніг шлярочкою, а відтак виїмила з комоди шкряний пояс, прикрашений сталевою клямрою.

В малому салоні, що був враз і їдальнею, кінчив ся вже обід.

Невелика кімната, в якій велику просторонь займала піч із зелених кафлів, мала низьку стелю підтримовану кількома грубими бальками, долівку помальовану червоною, місцями вже витертою фарбою, стіни обліплені голубим папером з червоними крайками.

Між двома відчиненими вікнами — сидів Теофіл Вигрич на вузькій канаці з ясеневим поручем, при столі вкритому скатертю. На скатерті стояло кілька тарілок із останками їди, збанок із водою, сільничка, скляночка з хріном. На старій комоді коло невеликої лампи стояла китиця резеди. Двоє молодших дітей сиділо по обох боках батька; Кляра принесла з кухні тарілку з кількома грушками та стала одну з них обирати.

(Далі буде).

лості під проводом делегата ц. к. Ради шкільної крайової проф. всеучилища Д-ра Людвіка Фінкля. Всіх абітурієнтів приступило до сего іспиту 20 — 18 публичних а 2 екстерністів, по народности 6 Русинів, 10 Поляків і 4 жидів. З Русинів зложили іспит всі а то 1) Авдикевич Осип, 2) Жолнірчук Федір (з відзначенням), 3) Коронецкий Іван, 4) Марсюк Франц, 5) Темницький Володимир, 6) Тирпак Улян. Гарно представилась хвиля роздачі свідоцтва матурістам дня 6. липня. Так як лат. катихит виїхав за урльоном до купелів, відслужив літургію по екзгортаційних науках проф. о. Сидір Бєзєрський а двоє матурістів служило до С. Божої. Під кінець літургії виїс одвітні многолітства, а всі абітурієнти станули півколесом на вкруги тетрапода. Тепер відіравав о. професор прегарний молебень «въ путь отходящемъ», окропив абітурієнтів священою водою, а подаючи кождому з абітурієнтів крест до цілованя складав желаня на дорогу житя. В слід за сим зібрались абітурієнти в гмаху гімназьяльнім і по одвітних промовах, розпрощавшись з учительством і між собою, одержали свідоцтво і розїхали ся до своїх родин.

— **В справі вибору Малаховского.** «Słowo Polskie» подало вістку, що міністерство не подтвердит вибору Малаховского на посади міста Львова. «Gazeta Narodowa» пише, що справді міністерство не подтвердит сего вибору так довго, доки не скінчить ся процес Зіми в справі дефравдації в львівській шадницї.

— **Галицька львівська шадниця** розіслала слїдуєчі **Записки** на надзвичайні загальні збори товариства галицької шадницї у Львові, які відбудуть ся в п'ятницю 14. липня 1899 р. о 10. годинї перед полуднем в салї засідань галицької шадницї. Др. Леонард Певтак м. р. — Дивний порядок: 1) Справозданє з дотеперішної діяльности Виділу (Референт др. Осип Пайонк). 2) Справозданє зі замкненя рахунків та білянсу за р'к 1898. (Референт Евген Перожинський). 3) Справозданє ревізійної комісії Виділу. (Референт Евген Перожинський). 4) Справозданє про внесок п. Е. Тхоржницького. (Референт др. Тадей Соловій).

— **Розширене історії.** Досї світова історія, на скілько она полягала на безсумнівних документах, займала час до 4000 р. перед Христом, бо першу дату має з 3900 р. пер. Хр., коли Менес почав панувати в Єгипті. Тепер на території старинного Вавилона найдено численні розкопки, що посувають першу історичну дату на яких кілька титячів літ назад. В Нуффарі, в старинному Ніппурі відкопано старинні мури святинь та веж, що були заложені поміж 7000 до 6000 р. перед рїздвом Христа. Археологічні слїди східної культури є звані із давїшної дати, нові однак пам'ятки вавилонської будівлі є на стілько важні, що мають написи із сего давного часу. Досї найдено 26000 табличок заповнених написами. Більшу частину відчитано вже і найдено там історичні та політичні подробиці з території старинного Вавилону. Після сих написий найдавнішим королем доїшного Вавилону був Чедзагсана, що вів довгі домашні боротьби з найстаршим жрецем з Кіш, нинішнього Ель-Гімер, аж вкінці побідив та прогнав з краю всі війська жреців.

— **Цікавий поєдинок.** В Тернаві на Угорщині посварив ся народний учитель з нотарем та нотар визвав свого противника на поєдинок. Що-ж коли бо учитель був короткозорий та не умів бити ся шаблею. Тому заявив він секундантам нотаря: Як хоче бити ся на шаблі, то мусить менї дати 14 днів часу, аби я привчив бити, а коли на пістолї, то будемо стріляти ся на два-три кроки, аби я міг его бачити. Секунданти рішили, що мають бити ся на шаблі і то по 24 годинах. Розярений учитель прийшов на місце поєдинку без секундантів і заким іще нотар станув на місце, учитель кинув ся на на него та почав его рубати. Притім кричав раз-у-раз: Відклич! Відклич! — Нотар бачить, що біда, тай дав драпака, учитель однак гонив его ще довго, аж секунданти мусїли его роз'оружити.

— **Романтичне подружє.** Голєндерський п'яніст Сівекінг, влюбив ся у славну красавицю Верінгу, 18-літню доньку реставратора Штайнбека. Але батько ні раз не хотїв чути про сего віртуоза, та рішив ся віддати доньку за якогось різника. Панночка нібито піддала ся волї батька, аж нараз одного вечера виїхала орієнтекспресом до Парижа. В чотири дні прийшла телеграма з Довер на англійськїм побережю: Нинї відбуло ся мов вінчанє з Сівекінгом. Акта в дорозї. Батько не міг тут нічого вдїяти, тож мусїв згодити ся зі судьбою.

— **Радикальне средство проти хронїя.** До готелю в Ньюйорку заїхала якась панї з чоловіком. В ночі підрізала она ему горло від уха до уха, та коли єї відтак увязнено, боронила ся в судї тим, що єї чоловік так хронїв, що не могла собі порадити з ним. Взяла ся вкінці з розпуки за се радикальне средство, аби позбути ся ненависного хронїя.

— **Зелїзнича катастрофа.** На двірци у Празї зїхав зі шляху салїоновий вагон поїзду, що

їхав з Фїрту. У вагонї їхав князь Турн Таксіє зі жінкою, не потерпіли однак ніякої шкоди. Три їхні співтовариші віднесли малі рани.

— **Студенї,** які панують у нас в останніх днях, мають свою причину в тим, що в північній Угорщинї в околицях Могача упали 2. с. м. гради на великїм просторї та знищили засїви до 30 сїл. Шкоди як догадують ся вносити муть понад сто тисячів зр. Також на Моравї падав град в кількадесятьох селах.

— **Дрібні вісті.** Др. Шидловский умер по 24. годинній агонїї. — По причинї замітки «Now-oj Reformat» про надужитя в Станїславській повітовій касї зарядив тамошний карний Суд слїдство проти зарядови каси. — На зелїзничїм двірци в Кракові помер нечаяно жид, що вертав зі Щавницї. — До Криниці приїхало загалом до 25. червня с. р. 686 родин та 1049 осіб. — Старший прокуратор Гайдерер виїхав на кілька днів до Рабки. — Краєвий адвокат др. Горецкий виїхав до Марїєнбаду. — Начальний директор почт та телеграфів Іван Сеферович виїхав на двотижневу інспекційну подорож. — В сих днях арештовано в Триєсті анархіста Гугона Ромболло, якого болгарекї власти давно вже шукали. Найдено при нїм два підроблені пашпорти.

Наука, штука, література.

В Одесї вийшли «Твори О. Я. Кониського-Перебенди» том I, оповіданя. Надруковані тут давнїшні оповіданя Кониського: «Дїд Євмен», «Непримирена», «Баба Явдоха» і «Хвора душа». Виданє гарне, ціна 50 коп. (Стор. 88).

Появило ся 2. число «Будучности» (виданє друге по конфіскації) і містить в собі статї: «Новий митрополит», «Внутрішнє положенє в Австрїї а справа подїлу Галичини» Романа Сембратовича, «Василь Стефаник» Івана Трупа, «Karl Kautsky, die Agrarfrage, eine Uebersicht über die Tendenzen der modernen Landwirtschaft und die Agrarpolitik der Socialdemokratie, Stuttgart 1899» (справозданє і оцінка), «Політичний огляд», «Дрібні нотатки і замітки». У фейлетонї: «Святий вечір» (Із «Квітів нашої землі») Василя Стефаника.

— **З наукового Товариства ім. Шевченка.** Наукова читальня при бібліотеці Товариства отворена що дня від год. 2—6 по полудни і в тим часї може кождий з неї користати. До дому виписують ся книжки лїше за кавцією. — Канцелярія Товариства отворена від год. 9—1 рано і від 3—6 по полудни. В неділі і свята льокаль Товариства зачинений. Адреса: Львів, ул. Чарнецкого ч. 26.

Телеграми.

Відень, 7. липня. Міністер бр. Діпавлі виїде небавом до Чехїї на промислову інспекцію.

Пешт, 7. липня. Комісія угодова палати магнатів, зложена з трех членів, прийняла вчера всі угодові предложєня без зміни.

Париж, 7. липня. Процес Драйфуса відбуде ся або 31. липня, або 6. серпня.

Брукселя, 7. липня. До комісії для виборчої реформи вибрав парламент 10 клерикалів, 2 лібералів і 3 социялістів. Улиця невдоволена сим вибором думає о нових демонстрациях.

Мадрит, 7. липня. Рада міністрів під проводом Сельвілі рішила зменшити етат міністерства маринарки о 1 мільон песетів, а фінансів о 1½ мільона. З виїмкою Барцельони на провінції всеюда спокійно. В Барцельонї прийшло оноді знов до поважних розрухів, причім жандарми ужили зброї.

Білгоро, 7. липня. На екс-короля Міляна, що їхав в відкритїй повозці, пнаав 6. липня на улиці св. Михайла якийсь злочинець і стрїлив до него чотири рази з револьвера. Один стрїл ранив адютанта Лукїча в руку, другий задер з леґонька Міляна. Злочинця зловлено, але не провірено хто він? Атенатор числить яких 28 літ. Екс-король Мілян по стрїлах вискочив з повозки, виняв саблю і погнав ся сам за злочинцем, щоби его придержати. Злочинець скочив в ріку, плив якийсь час, поки не зловлено его між суднами, що стояли уякорені вкрай берега. Мілян вернув до палати, де на вість про атентат зібрались скоро міністри і дипломатичнє тіло з грагуляциями. Відтак виїхав Мілян опять на місто, де нарід витав его з одушевленєм. Злочинця увязнено.

Льондон, 7. липня. Morningspost доносить, що трансвальський Volksraad ухвалить закон, котрим признаєть горожаньство всім сим чужинцям, що

перед 1890 р. поселили ся в краю. Тї одержать і право виборче. Надїють ся, що Англія вдоволять ся сим уступством Кріґера.

Малий Фейлетон.

Цїкаву статью надїслав М. З. з Загребу до «Дїла»: Письмо з Хорватїї. Доторкає она і нас Русинів безпосередно, та і подає цїкаві дати та поясненя про Хорватів і їх відношенє до Сербів.

Хорватія і Славонія — пише автор — се край чи «держава» невеличка ні просторонїю (42.533 кв. км.=772.4 кв. миль), ні населенєм (2,186.410 душ після послїдного спису з 1895 р.) — однак пливе тут житє на кождїй області повною струєю, що переміняєсь нераз навіть в несупокійні морскї боввани, в котрі втягає ся цілу суспільність. Се і не диво, коли мати на увазі, що Мадяри «королївствам Хорватїї, Славонїї і Далматїї» (такий є урядовий титул, хоть Далматія сюди зовсім не належить) безусловно відмовляють права на самостійність і безпощадно хотять тотї «королївства» зробити мадярскою провінцією. Їм не досить брати з того краю 55% (з усіх доходів) данини на «спільні справи» (війскові, фінансові, монетарні, торговля, промисл, комунїкація враз з мореплавною, гірництво, державнє законодавство) — їм головно йде о те, щоби не проявляли ся в головах Хорватів такі гадки, які голосять професори державного права Єлінек в Гайдельберзі і Пливерич в Загребі, що «королївства Хорватія Славонія і Далматія» — се не провінція мадярска, а осїбна держава. А противно, Хорвати хотїли би, щоби тота гадка учених переняла душу і серце кождого мужика, щоби стала ся загальною. В тим напрямї ділав головно в послїдних часах пок. Антїн Старчевич і дяковарский єпископ Штросмаєр. Борба против мадяризма і освободженє зпід его «ярма» — се головна борба опозиційних кругів в Хорватїї.

Другою метою їх є: прилучити Далматїю а відтак і Босну й Герцоговину до Хорватїї і Славонїї та утворити з тих полудневих країв велику хорватську державу з одностайним хорватеким язиком. Се є власнє тота дразлива справа, з котрою нераз мають діло державні мужї в Будапешті і Відні, а по часті і в Сараєві. Против того ділає більшість хорватского сойму, бо инакше би его не було, так само як его довго не було перед договором з 25. липня 1868, в котрїм остаточно признано і в Хорватїї дуалїзм і наново полученє з Угорщиною.

Велику прислугу в тим ділі роблять угорскому правительству Сербї в Хорватїї, котрі з непримиримої ворожнї до хорватства волять бути не іно мадярскими, але хотьби і хїньскими горожанами, щоби іно не великохорватскими.

До того і в опозиції самїї нема згоди, а роздїл на два головні і кілька побічних таборів і табориків. Одні нападають на других в пристрастний і досить неприличний спосіб, н. пр. часопись «Hrvatsko pravo» (країно і безвзглядно радикальну) і єї прихильників не називають умїренїшні опоненти инакше, як «Koser Blato», тому, що верховодом тої партїї є схорвачений вихрист др. Франк, а знов «Hrvatsko pravo» не називає противників инакше, як «славосерби» (тому, що признають і Сербів яко нарід) або н. пр. часопись «Nasa Domovina» (Батьківщина) не инакше як «Nasa Glupost» — і т. д.

До того грають і релїгїйнї відокремїшности велику ролю в бурливїм житю Хорватів. Ані слова, більшість є римо-католиків (1,553.075), але є і православних («Сербів», хоч декотрі з них признають ся до «Хорватів») чимало (567.443). Православні обурені на католиків головно за се, що тї перетягають посередництвом всхідного обряду (унїї) православних на католицизм і що наводно в той спосіб можуть уміяти (греко-кат.) виказати поважну суму душ (12.367). Крім того є також досить протестантів (35.691, се Німці-колонїсти), жидів іно (?) 17.261, а прочих 573*).

*) Всї тотї як і слїдуєчі дати взятї з урядової конскрипції з 1895 р.: Politische und Gerichtseintheilung der Königreiche Croatien u. Slavonien, Agram 1895.

Уніятским єпископом в Хорватії є тепер, як відомо, Юлій Дрогобецький. Се молодий, енергійний і високо інтелігентний Русин з північної Угорщини. Уніятське єпископство заложене за Леопольда II в р. 1777 з осідком в Крижевцях (Križevci, Kreuz, по мадярски Kőrgs, дві години залізницею від Загреба). В самім окрузі (županija) Бельовар-Крижевці мало колись бути до 12.000 уніятів. Тепер (1895 року) їх нема більше як 66, а в самій столиці єп. Дрогобецького лиш 49! З того би слідувало, що справді православних Сербів перетягано через унію на католицизм, а они відтак з часом при даній нагоді вернули назад до батьківської віри. От і недавно перейшло в околиці Шида 28 родин (після других 28 душ) з унії на православие. Через тоті безнастанні переходи має і єп. Дрогобецький доволі докорів від православних. Они єму закидають не лиш релігійне «душехватство», але також (і то в більшій мірі) винародовлене уніятів, бо єпископ, як кажуть, є душею і тілом (не Русин, але) Хорват, і Хорватами стають тоті «Серби», що перейшли з православия на унію. Ми, кажуть Сербі, не мали би нічого против унії, най лише уніяти зістануть і дальше Сербами, о скільки не суть Русинами. На ділі і є так, що переважне число уніятів уважає ся за Хорватів. Против тих нападів зі сторони сербської і боронив ся тепер єп. Дрогобецький в пастирскім своїм посланію Великодня і Зелених свят. З посланія віє любов до хорватского народу.

(Конець буде).

Розклад поїздів залізничних обовязуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова	Поїзд		зі Львова
посп. особ.	приходить о годині		посп. особ.	відходить о годині	
	6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова з Брухович, від 7. мая до 10. вер. включно	1:55	6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава
	6:50	з Зимної-води	2:08	6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний
	7:10	з Янова	2:45	6:30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави
	7:40	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия	8:30	8:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа
	7:55	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		9:10	до Сколього, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)
	7:44	на дв. головний		9:25	до Янова
	8:05	з Сокаля, Рави рускої		9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятин дв. Підз.
1:30	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9:53	дв. гол.
	11:15	з Ярослава і Любачова		10:10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова
1:50	11:55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова		12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл. тільки в неділі і свята
	1:01	з Янова		2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і свята
	1:40	зі Сколього, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно		9:45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)
2:20	5:15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.	2:55	—	до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів
2:35	5:40	на дв. голов.		3:05	до Стрия, Сколього від 1. мая до 30. вер.
	5:55	з Сокаля, Белзця і Любачова		3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.
				3:20	до Зимної-води тільки від 7. мая до 10. вер.
				3:26	до Брухович
				5:25	до Ярослава
Ніч					
8:45	6:10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова			
	6:20	з Іцкан, Сучави			
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і свята			
	7:58	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно			
	8:15	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.			
	9:21	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.			
	9:55	з Кракова (Відня, Берлина), Сянока, Пешту			
12:30	10:10	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави			
	10:08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.			
	10:25	на дв. голов.			
	10:30	з Лавочного (Пешту) Хирова			
	10:30	зі Сколього, Калуша			
	12:10	з Підволочиск на дворець Підзамче			
	3:05	на дворець головний			
	3:30	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока			
2:16	6:00				
Ніч					
	6:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави			
	6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.			
	6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дні б.			
	7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша			
	7:10	до Сокаля і Рави рускої			
	7:20	до Тернополя дворець головний			
	7:42	дворець Підзамче			
	7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900			
	8:35	> > > 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.			
	9:10	> > > 1. чер. до 30. жов. в нед. і св.			
	10:40	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави			
	10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока			
	11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний			
	11:32	дв. Підзамче			
	4:10	до Кракова (Відня, Берлина)			
	5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня			

ЗАМІТКА: Пору нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано. Час середно-європейскій різнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мін. часу львівского. — Бюро інформаційне ц. к. залізниць держ. (Львів, ул. Красицьких ч. 5) уділяє пояснень в справах залізничних, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Галицький

КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентує їх по

4 1/2% на рік.

Спеціаліст обуви непромакаючої власного винайдення!

ІВАН ЯРИМОВИЧ

СКЛАД і РУКОДІЛЬНЯ

обуви мужескої, дамської і для дїтїй

у Львові, площа Бернардинська число 10.

має честь повідомити отсім Вп. Публіку, що виграбляє ОБУВУ НЕПРОМАКАЮЧЕ власного винайдення, з всякого рода шкір, як: Обувє мужеске і дамске, також чоботи з хольямаи тревалі, надмірно легкі і по цінах дуже приступних. — Також приймає до відновлення і направи Кальоші і Плащі кавчукові, великі гумові приряди як також зельована обува кавчуком. — Всякі замісцеві замовлення виконує в можливо як найкоротшій часі. — Дякуючи за дотепершні ласкаві вгляди, і поручаючись на дальше, остаю з глибоким поважанем

Іван Яримович.

Спеціаліст до направи кальоші і плащів кавчукових.

ЛЕВ ЛОПАТИНСЬКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицького еміграційного руху в 4. актах.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедия в 3. актах з сільского жита.

Ціна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедия в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Ціна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міского побуту.

Ціна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1. актї опрацьована після німецького.

Ціна книжки брошурованої 15 кр.

Книжки оправлені в полотно з горошими витисками о 15 кр. більше.

На поштову пересилку 5 кр.

Замовлення з провінції у автора ул. Сакраменток ч. 10. Львів.

У Львові набути можна в Ставропигійській книгарні.

Артист.-літературні Новини

виходять книжками величини 5—7 печатних листів. Зміст: беллетристика і поезія, оригінальна і перекладана. Програма в заголовку: сильніше узгляднюване артистичного викінчення навіть найбільш тенденційних творів, — артизм у змісті і формі.

Ціна книжки за пересилкою: 1 кор.; оздобно оправної 2 кор.

Видавець: М. Заячківский, Львів, улица Зибликевича, число 34.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовлення і посередничить в закупнї:

Світло церковне

впрост в фабрики Іа по 70 зр., Іа по 64 зр. за 100 кіл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилках почт. в ціні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко

ВИНО в 5 кіл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. —

Інші товари по умірених цінах.

78—?

Хорі на легкі

одержать завсїгди певну поміч або пільгу по ужитю мого «Мальтолю», який я винайшов. Кашель, хрипка, астма, флегма, катар легких і гортанки, дерте в горлі і и. устають по кількох днях.

Сотки уживають сего средства з найліпшим успіхом, як про се свідчать світлі подяки, що надходять кожного дня. Мальтоль не є якимсь тайним средством, але препаратом, втвореним після мого власного способу з екстр. мальт. комп., а продажу сего средства дозволена поліційно і часто поручають его лікарі.

Ціна 3 пушок м. 4,90, 6 пушок м. 9,00, 12 пушок м. 16,00 за гроші або післяплатою.

Фляшка на пробу мар. 2,10.

Wilhelm Bieber Fabrikant des Maltol
Königsberg i. Pr.

Гімназист

з VII. класою

прийме на час вакацій лекцію на селі.

Зголошення з услівями на адр. «М. Л., Львів, post. rest. головна почта».